

Enheten för juridik
Tomas Isenstam, 010-730 94 24
arbetsmiljoverket@av.se

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

ju.l6@regeringskansliet.se

Remiss: Integritetskommitténs slutbetänkande "Så stärker vi den personliga integriteten" (SOU 2017:52)

Arbetsmiljöverket har granskat Integritetskommitténs slutbetänkande huvudsakligen utifrån verkets uppgifter som ansvarig förvaltningsmyndighet för arbetsmiljö- och arbetstidsfrågor.

Verkets yttrande har begränsats till de delar av betänkandet som rör frågor om risker för den personliga integriteten inom arbetslivet samt de förslag som rör e-förvaltning respektive informationssäkerhet.

Sammanfattning

- Arbetsmiljöverket avstyrker förslaget om att Arbetsmiljöverket ska få i uppdrag att initiera och stödja utarbetandet av uppförandekoder för arbetslivet. Arbetet med att uppmuntra det frivilliga framtagandet av uppförandekoder bör ligga hos Datainspektionen.
- Arbetsmiljöverket tillstyrker förslagen om uppdrag åt den myndighet som får det samlade ansvaret för den offentliga förvaltningens digitalisering.
- Arbetsmiljöverket tillstyrker förslaget om ett uppdrag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) om att följa upp myndigheternas åtgärder med anledning av MSB:s föreskrifter om statliga myndigheters informationssäkerhet.

1. Förslaget om uppdrag till Arbetsmiljöverket (kapitel 6 i betänkandet)

Arbetsmiljöverket avstyrker förslaget om att Arbetsmiljöverket ska få i uppdrag att initiera och stödja utarbetandet av uppförandekoder för arbetslivet. Arbetsmiljöverket anser att arbetet med att uppmuntra framtagandet av uppförandekoder generellt bör ligga hos Datainspektionen. Nedan utvecklas grunderna för verkets uppfattning i frågan.

1.1 Allmänt om uppförandekoder inom arbetslivets område

Redan i sitt delbetänkande redovisade kommittén olika integritetsrisker som finns inom arbetslivsområdet. Arbetsmiljöverket delar kommitténs uppfattning att arbete med uppförandekoder kan vara ett ändamålsenligt sätt att stärka skyddet av den personliga integriteten.

Arbetsmiljöverket instämmer i kommitténs uppfattning att uppförandekoder inom arbetslivsområdet har fördelen av att kunna riktas in på branschspecifika frågeställningar samt innehålla konkreta anvisningar på ett sätt som inte låter sig göras i författningstext. Inte minst de exempel som ges i betänkandet (sid 105 f.) illustrerar ett antal frågor från arbetslivets område som skulle kunna besvaras i en uppförandekod.

Arbetsmiljöverket ser därför att det finns goda skäl för sammanslutningar av personuppgiftsansvariga inom arbetslivsområdet att överväga möjligheten att ta fram uppförandekoder för att precisera tillämpningar av dataskyddsförordningen i olika avseenden.

1.2 Statens roll i framtagandet av uppförandekoder (betänkandet avsnitt 4.3)

Huvuddelen av arbetet med uppförandekoder åligger de aktörer som fungerar som sammanslutningar av olika kategorier av personuppgiftsansvariga (härefter "branschorganisationer"). Att även medlemsstaterna har centrala uppgifter framgår tydligt i såväl betänkandet som av dataskyddsförordningen.

De uppgifter som enligt dataskyddsförordningen åvilar medlemsstaterna är sammanfattningsvis följande (jfr artikel 40 dataskyddsförordningen¹);

- branschorganisationernas arbete med uppförandekoder ska främjas ("uppmuntras")
- den behöriga tillsynsmyndigheten (för Sveriges del Datainspektionen) ska granska inlämnade förslag till uppförandekoder och vid positiva utfall godkänna respektive publicera dessa

¹ Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personers med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävandet av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Till ovanstående uppgifter kommer att tillsynsmyndigheten kan akkreditera expertorgan för övervakning av efterlevnaden av en godkänd uppförandekod (jfr artikel 41 dataskyddsförordningen).

1.3 Uppgiften att främja bör ligga på Datainspektionen

När det gäller uppgiften att främja branschorganisationernas framtagande av uppförandekoder har utredningen valt en modell där ett antal myndigheter – varav Arbetsmiljöverket är en – ska ha i uppdrag att inom respektive myndighetsområde främja branschorganisationernas arbete med uppförandekoder. Arbetsmiljöverket anser att den naturliga utgångspunkten är att Datainspektionen ska vara den myndighet som främjar arbetet med uppförandekoder.

Ett av de argument som i betänkandet anförs för att andra myndigheter än Datainspektionen ska ha till uppgift att uppmuntra branschorganisationernas arbete med uppförandekoder är att Datainspektionen inte ska överbelastas (jfr betänkandet sid 84). Arbetsmiljöverket finner inte detta argument övertygande. Till att börja med kan regeringen i sin resursfördelning se till att Datainspektionen får de resurser som denna uppgift anses kräva. Därtill kommer att det för Datainspektionen, i jämförelse med de andra föreslagna myndigheterna, torde finnas goda möjligheter till samordningsvinster. Inte minst med beaktande av att det ändå är Datainspektionen som i slutändan ska granska uppförandekoderna.

Ett annat anfört argument är att det är den branschspecifika myndigheten som bäst känner till parterna i sektorn och de vanligaste integritetsrelaterade frågorna och problemen. Mot detta kan anföras att det inte primärt är partskännet som är av betydelse när det gäller att uppgiften att främja framtagande av frivilliga konkretiseringar av dataskyddslagstiftningen. Vad som framför allt är av vikt är kompetens avseende rådande integritetsproblem samt om vad dataskyddslagstiftningen kräver. Även mot denna bakgrund är det enligt Arbetsmiljöverket Datainspektionen som är mest lämpad.

Det kan också vara intressant att erinra om hur en motsvarande myndighetsfunktion har arrangerats på livsmedelsområdet. Enligt artikel 8 i förordning (EG) nr 852/2004 ska nationella riktlinjer för god livsmedelshygien utarbetas och spridas av livsmedelsbranschen. Det är dock medlemsstaterna som har till uppgift att godkänna dessa. Enligt artikel 7 samma förordning ankommer det på medlemsstaterna att främja eller uppmuntra utarbetandet av sådana riktlinjer. På livsmedelsområdet har såväl uppgifterna att främja som uppgifterna att granska och godkänna branschriktlinjerna lagts på den myndighet som utövar generell kontroll på livsmedelsområdet; Livsmedelsverket. Med beaktande av bland annat denna lösning anser

Arbetsmiljöverket att det sällan är ändamålsenligt att sprida uppgifter på flera myndigheter på områden som i hög grad präglas av och förutsätter expertkunskaper.

Arbetsmiljöverket ser sammanfattningsvis följande skäl för att det är Datainspektionen som bör ges uppdraget att främja utarbetandet av uppförandekoder;

- **Datainspektionens kompetens och myndighetsroll i övrigt**
Datainspektionen har en särställning bland Sveriges myndigheter när det gäller frågor om integritetsskydd. Såväl avseende kompetens som trovärdighet finns ingen myndighet som kan mäta sig med Datainspektionen när det gäller frågor om hur dataskyddslagstiftningen ska tolkas och efterlevas.

Genom sin funktion som tillsynsmyndighet på integritetsområdet och som granskare av uppförandekoder utvecklar Datainspektionen kontinuerligt sin kompetens. De har därmed de bästa förutsättningarna att följa utvecklingen såväl av riskerna för den personliga integriteten som den tekniska utvecklingen.

- **Minimering av enskildas myndighetskontakter**
Datainspektionen kommer vara den myndighet som granskar respektive godkänner förslagen till uppförandekoder. Att branschorganisationerna utöver sina kontakter med Datainspektionen ska behöva vara i kontakt med ytterligare statliga myndigheter innebär en onödig administrativ börda för branschorganisationerna och kan dessutom leda till missuppfattningar om respektive myndighets roll.
- **Hushållning med statens resurser**
Att främjandefunktionen sprids på flera myndigheter innebär en form av dubbelarbete för myndigheterna. Om arbetet samlas hos Datainspektionen bör man uppnå mest effektivitet per nedlagd skattekrone. Det arbete som Datainspektionen lägger ned på främjande kommer myndigheten ha direkt nytta av i den efterföljande granskningsprocessen.

2 Förslagen om uppdrag till den myndighet som får det samlade ansvaret för digitaliseringen av den offentliga sektorn (Kapitel 8 i betänkandet)

Arbetsmiljöverket tillstyrker förslaget om att den myndighet som får det samlade ansvaret för digitaliseringen av den offentliga sektorn i sin instruktion ges i uppdrag att främja skyddet av den personliga integriteten. Detsamma gäller de andra uppdrag som denna myndighet föreslås få.

Utredningen om effektiv styrning av nationella digitala tjänster har i sitt delbetänkande² föreslagit att en myndighet ska få det samlade ansvaret för digitaliseringen av den offentliga sektorn. Integritetskommittén föreslår nu att denna myndighet i sin instruktion också ska ges en explicit uppgift att främja skyddet av den personliga integriteten och särskilt stödja lösningar för integritetsskyddande arbetssätt och teknik. Vidare föreslås bland annat att myndigheten får i uppdrag att inrätta ett kompetenscenter som rör anskaffning och användning av externa IT-tjänster.

Såväl den nuvarande dataskyddslagstiftningen som de regler som kommer att gälla när dataskyddsförordningen börjar tillämpas innefattar en lång rad komplexa frågor. Behovet av stöd vid tillämpningen är och kommer fortsatt att vara omfattande. Att en statlig myndighet får en tydlig roll när det gäller stöd till andra statliga myndigheter, bland annat genom utarbetande av uppförandekoder, är positivt.

3 Förslaget om uppföljningsuppdrag till MSB (Kapitel 9 i betänkandet)

Arbetsmiljöverket tillstyrker förslaget om att MSB får i uppdrag att följa upp vilka åtgärder som myndigheter under regeringen vidtar för att följa kraven i MSB:s föreskrifter (MSBFS 2006:1) om statliga myndigheters informationssäkerhet.

En viktig del av dataskyddslagstiftningen handlar om informationssäkerhetsåtgärder. Det har i andra betänkanden³ föreslagits att MSB bör ges ett formellt tillsynsmandat över informationssäkerheten i statliga myndigheter. Utan att här ta ställning i den frågan instämmer Arbetsmiljöverket i förslaget om ett uppföljningsuppdrag till MSB på det sätt som föreslås i betänkandet. Inom ramen för en sådan uppföljning kan såväl brister som ändamålsenliga lösningar avseende informationssäkerhet uppdagas. Resultaten av en sådan uppföljning kan vara till stor nytta för såväl den statliga sektorns informationssäkerhetsarbete i allmänhet, som för de myndigheter som blir föremål för en sådan uppföljning.

² *Digitalförvaltning.nu*, delbetänkande av Utredningen om effektiv styrning av nationella digitala tjänster (SOU 2017:23).

³ *Informations- och cybersäkerhet i Sverige. Strategi och åtgärder för säker information i staten*, betänkande av NISU 2014 (SOU 2015:23).

ARBETSMILJÖ
VERKET

YTTRANDE

Datum
2017-11-08

Vår beteckning
2017/035875

Sid
6 (6)

De som deltagit

Yttrandet har avgetts av generaldirektören Erna Zelmin-Ekenhem. I den slutliga handläggningen har även tf enhetschefen Mikael Syk deltagit. Föredragande har varit juristen Tomas Isenstam.

Erna Zelmin-Ekenhem

Tomas Isenstam